

Dosarul nr. 2r-418/19

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Râșcani (judecător M. Sajin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (judecători A. Gheorghieș, A. Toderaș și E. Bejenaru)

DECIZIE

14 august 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Nina Vascan

examinând recursul declarat de „Grăzim“ SRL,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Grăzim“ SRL
împotriva „Agroukrprod-RM“ SRL, intervenienți accesorii Primăria com.
Malinovscoie, r. Râșcani, Elena Banahovscaia, Veaceslav Chișca, Alexei
Colenchivschii și Vasile Colenchivschii, cu privire la revendicarea terenurilor
agricole și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva încheierii din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a
fost restituită cererea de apel depusă de „Grăzim“ SRL împotriva hotărârii din
16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 26 iulie 2017, „Grăzim“ SRL a depus cerere de chemare în judecată
împotriva „Agroukrprod-RM“ SRL, intervenient accesoriu Primăria com.
Malinovscoie, r. Râșcani, cu privire la obligarea de a transmite în posesie 10 cote
echivalente de terenuri agricole de pe conturul nr. 107, com. Malinovscoie, r.
Râșcani, cu suprafața totală de 15, 52 ha, repararea prejudiciului material în sumă de
525 050 lei și a prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei (f.d. 1-3, vol. I).

În ședința de judecată din 10 ianuarie 2018, reprezentantul reclamantei
„Grăzim“ SRL, avocatul Iosif Mardari, a depus cerere de majorare a cuantumului
pretenției privind repararea prejudiciului material până la suma de 554 904 lei și a
cuantumului pretenției privind repararea prejudiciului moral până la suma de 60 000
lei (f.d. 74-76; 79, vol. I).

Prin încheierea din 20 februarie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani,
au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Elena Banahovscaia,
Veaceslav Chișca, Alexei Colenchivschii și Vasile Colenchivschii (f.d. 112-113,
vol. I).

În ședința de judecată din 12 aprilie 2018, reprezentantul reclamantei
„Grăzim“ SRL, avocatul Iosif Mardari, a depus cerere de majorare a cuantumului

pretenției privind repararea prejudiciului material până la suma de 2 749 080, 27 lei și a cuantumului pretenției privind repararea prejudiciului moral până la suma de 100 000 lei (f.d. 125-127; 133, vol. I).

Prin hotărârea din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de „Grăzim“ SRL împotriva „Agroukrprod-RM“ SRL, intervenienți accesorii Primăria com. Malinovscoie, r. Râșcani, Elena Banahovscaia, Veaceslav Chișca, Alexei Colenchivschii și Vasile Colenchivschii, cu privire la revendicarea din posesie ilegală a cotelor echivalente de terenuri agricole arendate, repararea prejudiciului material și moral (f.d. 218-223, vol. I).

La 22 octombrie 2018, „Grăzim“ SRL a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, solicitând, totodată, scutirea de plata taxei de stat pentru cererea de apel (f.d. 217, vol. I).

Prin încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admisă parțial cererea apelantei „Grăzim“ SRL privind scutirea de plata taxei de stat pentru cererea de apel. A fost scutită apelanta „Grăzim“ SRL de plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în sumă de 27 500 lei. Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de „Grăzim“ SRL împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, și s-a acordat apelantei „Grăzim“ SRL un termen de până la data de 25 ianuarie 2019, ora 17.00, pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 10 000 lei, cu înregistrarea acestora în Cancelaria Curții de Apel Bălți (f.d. 235-241, vol. I).

La 25 ianuarie 2019, „Grăzim“ SRL a expediat la adresa electronică a Curții de Apel Bălți cerere privind acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor indicate în încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți (f.d. 246; 245, vol. I).

În motivarea acestei cereri, apelanta „Grăzim“ SRL a invocat că a recepționat încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți la data de 17 ianuarie 2019 și nu a avut timp suficient pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită cererea de apel depusă de „Grăzim“ SRL împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani (f.d. 247-253, vol. I).

La 30 mai 2019, „Grăzim“ SRL a declarat, prin intermediul oficiului poștal, recurs împotriva încheierii din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia (f.d. 13-14; 20).

În motivarea recursului, recurenta „Grăzim“ SRL a susținut că nu a primit niciun răspuns la cererea sa din 25 ianuarie 2019 cu privire la acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor indicate în încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți.

Recurenta a evidențiat că prin încheierea contestată i se încalcă dreptul de acces la justiție, garantat la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, or solicitarea ce ține de acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor respective s-a bazat pe situația financiară dificilă a „Grăzim“ SRL.

Recurenta a mai notat că deja a întocmit cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, și a achitat taxa de stat în sumă de 10 000 lei pentru cererea de apel.

La 14 iunie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimătei „Agroukrprod-RM“ SRL și a intervenienților accesorii Primăria com. Malinovscoie, r. Râșcani, Elena Banahovscaia, Veaceslav Chișca, Alexei Colenchivschii și Vasile Colenchivschii copia cererii de recurs depuse de „Grăzim“ SRL împotriva încheierii din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți (f.d. 21, vol. II).

Intimata „Agroukrprod-RM“ SRL și intervenienții accesorii Primăria com. Malinovscoie, r. Râșcani, Elena Banahovscaia, Veaceslav Chișca, Alexei Colenchivschii și Vasile Colenchivschii nu și-au valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de „Grăzim“ SRL.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei, și anume din avizul de primire nr. DS3121093919AS, rezultă că recurenta „Grăzim“ SRL a recepționat copia încheierii din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți la data de 17 mai 2019 (f.d. 9, vol. II).

Astfel, luând în considerare că recurenta „Grăzim“ SRL a declarat recurs împotriva încheierii din 22 februarie 2019 la data de 30 mai 2019, Colegiul ajunge la concluzia că aceasta s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de declarare a recursului prevăzut la art. 425 din Codul de procedură civilă.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de „Grăzim“ SRL, de a casa încheierea din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți și de a restitui cauza la Curtea de Apel Bălți, în același complet de judecată, la faza soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel depuse de „Grăzim“ SRL împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, din următoarele raționamente.

Conform art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă stipulează că instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Colegiul reține că la 26 iulie 2017, „Grăzim“ SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva „Agroukrprod-RM“ SRL, intervenient accesoriu Primăria com. Malinovscoie, r. Râșcani, cu privire la obligarea de a transmite în posesie 10 cote echivalente de terenuri agricole de pe conturul nr. 107, com. Malinovscoie, r. Râșcani, cu suprafața totală de 15, 52 ha, repararea prejudiciului material în sumă de 525 050 lei și a prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei (f.d. 1-3, vol. I).

În ședința de judecată din 10 ianuarie 2018, reprezentantul reclamantei

„Grăzim“ SRL, avocatul Iosif Mardari, a depus cerere de majorare a cuantumului pretenției privind repararea prejudiciului material până la suma de 554 904 lei și a cuantumului pretenției privind repararea prejudiciului moral până la suma de 60 000 lei (f.d. 74-76; 79, vol. I).

Prin încheierea din 20 februarie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Elena Banahovscaia, Veaceslav Chișca, Alexei Colenchivschii și Vasile Colenchivschii (f.d. 112-113, vol. I).

În ședința de judecată din 12 aprilie 2018, reprezentantul reclamantei „Grăzim“ SRL, avocatul Iosif Mardari, a depus cerere de majorare a cuantumului pretenției privind repararea prejudiciului material până la suma de 2 749 080, 27 lei și a cuantumului pretenției privind repararea prejudiciului moral până la suma de 100 000 lei (f.d. 125-127; 133, vol. I).

Prin hotărârea din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de „Grăzim“ SRL împotriva „Agroukrprod-RM“ SRL, intervenienți accesorii Primăria com. Malinovscoie, r. Râșcani, Elena Banahovscaia, Veaceslav Chișca, Alexei Colenchivschii și Vasile Colenchivschii, cu privire la revendicarea din posesie ilegală a cotelor echivalente de terenuri agricole arendate, repararea prejudiciului material și moral (f.d. 218-223, vol. I).

La 22 octombrie 2018, „Grăzim“ SRL a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, solicitând, totodată, scutirea de plata taxei de stat pentru cererea de apel (f.d. 217, vol. I).

Prin încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admisă parțial cererea apelantei „Grăzim“ SRL privind scutirea de plata taxei de stat pentru cererea de apel. A fost scutită apelanta „Grăzim“ SRL de plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în sumă de 27 500 lei. Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de „Grăzim“ SRL împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani, și s-a acordat apelantei „Grăzim“ SRL un termen de până la data de 25 ianuarie 2019, ora 17.00, pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 10 000 lei, cu înregistrarea acestora în Cancelaria Curții de Apel Bălți (f.d. 235-241, vol. I).

Potrivit art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Colegiul constată că după cum rezultă din materialele cauzei, și anume din avizul de primire nr. DS3118098214AS, apelanta „Grăzim“ SRL a recepționat copia încheierii din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți la data de 18 ianuarie 2019 (f.d. 243, vol. I).

Art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează că disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților,

de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

La 25 ianuarie 2019, „Grăzim“ SRL a expediat la adresa electronică a Curții de Apel Bălți cerere privind acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor indicate în încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți (f.d. 246; 245, vol. I).

În motivarea acestei cereri, apelanta „Grăzim“ SRL a invocat că a recepționat încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți la data de 17 ianuarie 2019 și nu a avut posibilitatea de a lichida neajunsurile.

Colegiul relevă că în vederea asigurării principiului consfințit de Constituția Republicii Moldova privind asigurarea accesului liber la justiție și a prevederilor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cuantumul taxei de stat urmează a fi unul proporțional și care să nu condiționeze încălcarea acestui principiu fundamental. Astfel, suma ce urmează a fi achitată ca taxă de stat în instanță și termenul de achitare a acesteia nu trebuie să constituie impedimente ale persoanelor de a se adresa în justiție pentru a fi restabiliți într-un drept încălcat și a obține o satisfacție efectivă.

Art. 115 din Codul de procedură civilă prevede că la cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată.

Astfel, în condițiile în care la data de 25 ianuarie 2019, instanța de apel a recepționat cererea apelantei „Grăzim“ SRL privind acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor, instanța de apel era obligată să se expună în privința cererii respective și să comunice în timp util apelantei „Grăzim“ SRL soluția adoptată, pentru ca această să beneficieze de posibilitatea reală, după caz, de a prezenta în termen cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 10 000 lei.

Cu toate acestea, prin încheierea din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită cererea de apel depusă de „Grăzim“ SRL împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul Râșcani, din motiv că apelanta „Grăzim“ SRL nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți (f.d. 247-253, vol. I).

Or, în situația în care termenul de îndeplinire a acestor indicații a expirat la 25 ianuarie 2019, ora 17.00, opțiunea instanței de apel de a se expune asupra cererii apelantei „Grăzim“ SRL din 25 ianuarie 2019 abia la data de 22 februarie 2019, denotă că în speță, instanța de apel a transformat dreptul prevăzut la art. 115 din Codul de procedură civilă, de care a făcut uz apelanta „Grăzim“ SRL, în unul teoretic și iluzoriu.

Ca efect, prin omisiunea de a reacționa la timp la cererea apelantei „Grăzim“ SRL privind acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor, instanța de apel a creat obstacole necuvenite pentru acces la justiție.

Mai mult, cu toate că în partea motivată a încheierii din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, instanța de apel s-a expus în privința netemeinicii cererii

apelantei „Grăzim“ SRL privind acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor, aceasta nu a indicat și în partea dispozitivă că a respins cererea respectivă, ceea ce reprezintă o încălcare de procedură.

Art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

În speță, Colegiul decelează că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia privind incidența prevederilor art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, or deși apelanta „Grăzim“ SRL nu a îndeplinit în termen, adică până la data de 25 ianuarie 2019, indicațiile instanței de apel din 15 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, instanța de apel nu a examinat la timp cererea apelantei „Grăzim“ SRL privind acordarea unui termen suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor și nu i-a comunicat acesteia rezultatul examinării.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de „Grăzim“ SRL, de a casa încheierea din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți și de a restitui cauza la Curtea de Apel Bălți, în același complet de judecată, la faza soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel depuse de „Grăzim“ SRL împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani.

În conformitate cu art. 427 lit. b) și 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de „Grăzim“ SRL.

Se casează încheierea din 22 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Grăzim“ SRL împotriva „Agroukrprod-RM“ SRL, intervenienți accesorii Primăria com. Malinovscoie, r. Râșcani, Elena Banahovscaia, Veaceslav Chișca, Alexei Colenchivschii și Vasile Colenchivschii, cu privire la revendicarea terenurilor agricole și repararea prejudiciului material și moral, și se restituie cauza la Curtea de Apel Bălți, în același complet de judecată, la faza soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel depuse de „Grăzim“ SRL împotriva hotărârii din 16 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nina Vascan